

El dia abans del col·lapse

Amb Cristina Agell i Nacho Sánchez

Un programa de:

Candidatura als Premis Sonor

Categoria Millor Pòdcast de Proximitat

Títol

El dia abans del col·lapse

Resum del projecte

El dia abans del col·lapse és un pòdcast en català de Ràdio Tordera que busca conscienciar sobre l'emergència planetària, amb especial èmfasi en el canvi climàtic i les seves repercussions en la salut i les desigualtats socials. El programa va dirigit a la població general i, en particular, a les persones joves. El projecte té com a objectiu divulgar coneixement científic i social, promoure iniciatives locals i globals i combatre la desinformació sobre la crisi social i ambiental a través de l'evidència científica.

Objectius i motivacions del pòdcast

El canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat, la degradació i contaminació dels sòls esdevenen cada cop més una amenaça per a l'existència de les societats humanes i per a la salut planetària. Els fenòmens meteorològics extrems, com les onades de calor, les inundacions i les sequeres, esdevenen més severes i freqüents. Aquests canvis globals s'han associat amb greus impactes en la salut, que afecten especialment els que disposen de menys recursos. Les ciutats de la conca mediterrània estan especialment en risc, un exemple és la recent dana que ha patit València. Malgrat la magnitud de la crisi, la ciència també apunta a que aquesta situació és reversible si es despleguen polítiques ambicioses.

El negacionisme climàtic i la manca de l'acció climàtica són greus problemes. Trobem missatges que s'escampen per les xarxes socials i els mitjans de comunicació que qüestionen l'evidència científica més solvent. La complexitat de la crisi planetària que patim fa que necessitem una resposta global, urgent i interdisciplinar.

Més enllà de la ciència, la societat també està preocupada pel que pot passar per l'emergència planetària. A Catalunya, segons les dades del Centre d'Estudis d'Opinió, gairebé set de cada deu persones creuen que les conseqüències del canvi climàtic seran molt greus. Però, més de la meitat de la població creu que encara som a temps de frenar el canvi climàtic. La percepció és que les persones joves i les futures generacions seran les que patiran més els seus efectes, però són aquestes les que s'informen menys sobre el canvi climàtic.

Per això, davant d'un dels reptes més importants del segle, neix El dia abans del col·lapse, un pòdcast de divulgació científica i social de Ràdio Tordera en català que tracta la crisi ecològica i social que vivim. La idea del pòdcast sorgeix de la voluntat dels seus creadors, la Cristina Agell i el Nacho Sánchez, de reivindicar que encara podem actuar davant del col·lapse ecosocial que patim. Per això, el programa es planteja en

positiu i busca donar veu a iniciatives i respostes que s'estan duent a terme per aturar la crisi ecosocial que vivim.

Els objectius de El dia abans del col·lapse són:

- Informar i conscienciar en català sobre l'emergència planetària, així com difondre esdeveniments internacionals relacionats d'àmbit polític i social.
- Divulgar la recerca científica i les iniciatives que s'estan realitzant a Catalunya i al món relacionades amb aquesta emergència.
- Compartir amb la ciutadania general i, en concret amb les persones joves, idees, iniciatives i solucions en positiu per contribuir a l'acció individual i social per revertir la crisi ecosocial.
- Combatre la desinformació, les notícies falses i els discursos negacionistes a través de la reflexió al voltant de l'evidència científica.
- Promoure l'esperit crític en relació a la crisi ecosocial.

Dates de publicació

La primera temporada de El dia abans del col·lapse es va emetre entre juny i setembre del 2024, amb un programa setmanal.

Actualment, està en marxa la segona temporada, que s'emet mensualment des de novembre del 2024.

Format i estructura

El pòdcast consisteix en un programa d'una durada d'entre 35 i 45 minuts i s'estructura en quatre blocs: la benvinguda i definició del tema; el repàs de l'actualitat sobre la crisi ecosocial; l'entrevista a una persona investigadora d'universitats i centres de recerca catalans, així com a activistes de la societat civil que siguin experts en el tema; i la recomanació cultural i tancament del programa.

A continuació, s'explica en més detall l'estructura del pòdcast. El primer bloc consta de la benvinguda al programa i definició del tema. En aquest moment, s'indica la rellevància de la problemàtica que es tracta al programa i també quina persona experta és entrevistada.

El segon bloc, es caracteritza per un repàs d'actualitat de notícies vinculades a la crisi planetària que estem vivint. Les notícies repassen fets d'actualitat destacats que han tingut lloc arreu del món, procurant que algunes de les notícies que s'esmentin siguin positives, és a dir, avenços científics o socials que responguin davant la crisi planetària. A més, aquest bloc inclou el desmentiment amb dades científiques d'alguna notícia falsa difosa a través d'internet (ja sigui una publicació a les xarxes socials o un tall d'un vídeo).

El tercer bloc, central del programa, és l'entrevista a una persona experta, ja sigui del món de l'acadèmia o de l'activisme, sobre la temàtica central que s'aborda al programa. En aquest punt, es presenta la persona i seva tasca a favor de la lluita contra la crisi planetària, es posa de manifest novament la importància de la problemàtica i la persona entrevistada dona respostes per entendre millor el seu abast. L'entrevista acaba amb una mirada optimista, plantejant iniciatives i solucions de la matèria que s'esperen amb impacte positiu.

El darrer bloc del programa consisteix en oferir una recomanació cultural al públic. La recomanació informa d'una activitat cultural de proximitat que planteja una oportunitat de gaudir de forma accessible de contingut que reivindica la fi a les crisis planetàries.

Continguts

El dia abans del col·lapse aborda diferents assumptes relacionats amb la crisi planetària, com el canvi climàtic, la contaminació de l'aire o la desforestació. També són presents al pòdcast temes que travessen la qüestió ambiental, com són les desigualtats socials, els impactes en la

salut o l'alimentació, així com també les seves implicacions polítiques. Per tant, capítol a capítol, a El dia abans del col·lapse s'analitza què està passant amb la crisi planetària, a quins aspectes de la vida i dels sistemes socials afecta i quina ha de ser la resposta política i social.

La temporada 1, emesa entre els mesos de juny i setembre de 2024 va comptar amb 10 episodis setmanals, que abordaven la crisi planetària i social que vivim. En aquest sentit, els programes van analitzar les temàtiques següents:

- Programa 1: salut planetària. El primer capítol compta amb la participació de la Cristina O'Callaghan, professora de la Universitat Oberta de Catalunya. Es reflexiona sobre la relació entre la salut humana i la salut del planeta.
- Programa 2: pèrdua de biodiversitat. El segon capítol compta amb la participació de l'Helena Vallicrosa, investigadora de l'École Polytechnique Fédérale de Lausanne. Se centra en la importància dels boscos per l'equilibri planetari i com afecta la contaminació del sòl a la salut planetària.
- Programa 3: transició energètica. El tercer capítol compta amb la participació d'en Joan Figueras, expert en energia. S'analitza la importància de les energies renovables en la descarbonització i l'impacte que tenen sobre la societat.
- Programa 4: salut, natura i equitat. El quart capítol compta amb la participació de la Carola Domènech, tècnica del projecte europeu. GreenMe. Se centra en els beneficis de la natura sobre la nostra salut, especialment la mental i entre les persones joves.
- Programa 5: sequera. El cinquè capítol és una conversa entre en Dante Maschio, portaveu de la plataforma l'Aigua és Vida, i l'Ariadna Romans, investigadora. Es reflexiona sobre la importància d'una bona gestió de l'aigua, així com de l'accés just, des d'una perspectiva de gènere.

- Programa 6: ecofeminismes. El sisè capítol compta amb la participació de la Joana Bregolat, activista i investigadora de CooperAcció. S'analitza la importància d'incorporar la perspectiva ecofeminista en la lluita social per posar fi a la crisi planetària.
- Programa 7: refugiats climàtics. El setè capítol compta amb la participació d'en Miguel Pajares, antropòleg i president de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat. Es reflexiona sobre les causes de les migracions a causa del canvi climàtic i en quina resposta s'ha de donar davant d'aquest repte planetari.
- Programa 8: mobilitat sostenible. El vuitè capítol compta amb la participació de l'Adrià Ramírez, de l'Associació de Promoció del Transport Públic. Se centra en la importància del transport públic per la lluita contra el canvi climàtic i també en la necessitat de tenir un transport públic accessible i just.
- Programa 9: decreixement turístic. El novè capítol compta amb la participació d'en Ferran Casaponsa, de la plataforma pel Decreixement Turístic de Girona. S'analitza l'impacte que té el turisme sobre la vida de les persones que el reben i l'entorn natural.
- Programa 10: sistemes alimentaris. El desè i darrer capítol de la primera temporada compta amb la participació de l'Ana Pardo, membre de la Cooperativa Arran de Terra. Se centra en l'impacte del sector primari sobre la salut planetària i la necessitat d'una transició agroecològica justa.

La temporada 2, que es va començar a emetre el novembre de 2024, té la previsió de comptar amb 12 episodis (d'emissió mensual). Fins al mes de març, els programes han abordat les següents problemàtiques ecosocials:

- Programa 1: disseny. L'onzè capítol, i primer de la segona temporada, compta amb la participació de la Laia Mauri, autora

del llibre "Cos, camp de batalla". Es reflexiona sobre el desig i el consentiment i els seus rols en la societat patriarcal, així com també en la seva relació amb la crisi planetària.

- Programa 2: consum. El dotzè capítol compta amb la participació de la Mireia Bosch, membre de la cooperativa Opcions. S'analitzen les causes i els efectes del consumisme sobre la salut planetària i les desigualtats, i s'analitza la responsabilitat que hi tenen governs i empreses.
- Programa 3: urbanisme feminista. El tretzè capítol compta amb la participació de la Blanca Valdivia, urbanista del col·lectiu Punt 6. Es reflexiona sobre com haurien de ser les ciutats i els pobles des de la perspectiva de l'urbanisme feminista i quins beneficis portaria aquest a la societat i el planeta.
- Programa 4: conflictes socials globals. El catorzè capítol compta amb la participació de la Sara Mingorría, investigadora de l'Universitat de Girona, i l'Ángel Flores, del col·lectiu indígena MILPA El Salvador. Es centra en l'anàlisi dels impactes socials i comunitaris que té l'expansió dels cultius extractivistes, com el sucre o la palma, sobre el Sud Global, i la seva relació amb els conflictes del Nord Global.

Projecte innovador i de proximitat

El projecte es planteja com un pòdcast fresc, dinàmic i amb un toc d'humor, que pretén ser un element de divulgació del treball sobre l'emergència planetària que es fa als diferents centres de recerca i espais d'activisme social de Catalunya.

La llengua és un element innovador en aquesta temàtica, ja que l'oferta de pòdcasts sobre l'emergència climàtica en català és limitada. Amb El dia abans del col·lapse volem apropar a l'audiència catalana l'evidència científica que es genera a Catalunya sobre el canvi ecosocial.

Com que volem arribar especialment a les persones joves, que són les que menys s'informen sobre el tema, apostem per donar veu en les entrevistes a joves investigadores, ja que la conscienciació és major entre iguals. A més, volem ser una espai que visibilitzi la recerca i l'activisme femení a Catalunya. Per això, en els 14 programes produïts fins al mes de març del 2025, més del 60% de les persones entrevistades han sigut dones.

Així mateix, aquesta proposta és singular perquè divulguem sobre salut planetària, un nou concepte que entén la salut humana i la del planeta com un tot. Per altra banda, als episodis ens aproximem a la crisi planetària de manera optimista, explorant respostes i solucions transformadores, a diferència de les narratives col·lapsistes habituals. També, ens esforcem per mostrar les iniquitats i les injustícies socials, molt presents en aquesta crisi.

Equip

L'equip de El dia abans del col·lapse el formen dues persones: la Cristina Agell Alofra i el Nacho Sánchez Valdivia, dos joves de Tordera formats en ciències socials i polítiques amb experiència radiofònica a Ràdio Tordera i en l'àmbit ambiental i de la salut. En el darrer any, els dos han treballat plegats en la realització de la primera temporada de El dia abans del col·lapse, on han desenvolupat totes les tasques del programa. A més, també han col·laborat en diferents programes de Ràdio Tordera.

La **Cristina Agell i Alofra** és graduada en Ciències Polítiques i Dret per la Universitat Pompeu Fabra (UPF). També ha fet el màster en Comunicació Corporativa, Protocol i Esdeveniments per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Actualment, moguda per una confiança plena en el transport públic sostenible, treballa a l'àrea de comunicació de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. L'any 2016 va iniciar els estudis del grau de Ciències Ambientals a la Universidad Nacional de

Educación a Distancia (UNED). A nivell personal, considera que està marcada per ser filla de pagesos d'una petita explotació, cosa que sempre l'ha fet pensar en com ens relacionem amb la terra. Ha participat en diversos voluntariats i organitzacions vinculades a la cultura, de la qual en destaca l'Associació La Peixera, dedicada a la promoció de les arts escèniques emergents, i que actualment presideix.

El **Nacho Sánchez Valdivia** és graduat en Filosofia, Política i Economia per la UPF. Ha realitzat un màster en Estudis Urbans i un altre en Salut Pública. Actualment, treballa a la Secretaria de Salut Pública del Departament de Salut de la Generalitat. Anteriorment, havia treballat a l'Institut de Salut Global de Barcelona, investigant sobre transferència de coneixement científic a les polítiques. També és docent col·laborador al màster a la UPF i a la UOC, i forma part del grup de recerca sobre salut planetària BITAL. Ha participat d'organitzacions polítiques ecologistes a nivell català i europeu. Ha sigut director de la revista Jovent, en què abordaven qüestions polítiques que afectaven les persones joves. També ha format part de l'equip dels serveis informatius de Ràdio Tordera, on també ha realitzat diversos programes d'entreteniment i ha fet diverses col·laboracions.

Impacte i distincions

Des de la seva primera emissió, El dia abans del col·lapse ha tingut més de 790 reproduccions a Spotify i compta amb 129 seguidors a aquesta plataforma, amb gairebé del 50% de l'audiència entre 28 i 34 anys.

Actualment, el programa té més de 225 seguidors a la xarxa social Instagram.

A més, la primera temporada del pòdcast s'ha pogut escoltar a 18 emissores locals, gràcies a la col·laboració amb la Xarxa de Comunicació Local

Finalment, destacar que El dia abans del col·lapse és un dels projectes Talent Jove beneficiaris d'un [Ajut 2025 de la Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació](#).

Plataformes d'emissió

El dia abans del col·lapse s'emet a Ràdio Tordera (la primera temporada cada divendres; a la segona temporada, el darrer divendres de mes). També està disponible a la web de Ràdio Tordera, en el seu [repositori](#) de pòdcasts, així com a [Spotify](#).

Per altra banda, el pòdcast s'emet gràcies a la col·laboració amb la Xarxa de Comunicació Local en 18 emissores locals de Catalunya (Bellvei Ràdio, Constantí Ràdio, Domenys Ràdio, EMUN FM, Girona FM, La Veu de Sant Joan, Olesa Ràdio, Ona La Torre, Premià Mèdia, Ràdio Barberà, Ràdio Cap de Creus, Ràdio Corbera, Ràdio Martorell, Ràdio Montornès, Ràdio Pallejà, Ràdio Sant Vicenç, Ràdio Torera i tvmataró - mataró ràdio).

Així mateix, El dia abans del col·lapse està present a Instagram ([@abansdelcollapse](#)) on es difonen els episodis del programa.

Per què El dia abans del col·lapse mereix ser premi Sonor al millor pòdcast de proximitat?

El dia abans del col·lapse és un pòdcast que ofereix divulgació en català sobre l'emergència planetària i les possibles respostes per fer-hi front. Amb un compromís ferm amb la rigorositat i veracitat, manté l'audiència informada sobre els fets més rellevants de l'actualitat científica relacionada amb la crisi ecosocial, contribuint així a combatre la desinformació i la sobreinformació que sovint ens desorienta.

A través de les entrevistes amb persones investigadores, activistes i expertes en la matèria, el programa proporciona una visió àmplia i transversal de les problemàtiques globals, que són no només

ambientals, sinó també socials. El dia abans del col·lapse dona visibilitat a les iniciatives que s'estan duent a terme per aturar aquesta crisi, actuant com un contrapunt al pessimisme i als discursos que promouen notícies falses. Aquest enfocament optimista i propositiu reforça la idea que encara tenim temps per revertir el col·lapse ecosocial, alimentant l'esperança col·lectiva.

A més, El dia abans del col·lapse crea un espai valuós per a la divulgació de la recerca científica feta a Catalunya, amb especial atenció als joves investigadors. El programa proporciona un terreny fructífer per interconnectar iniciatives de diferents convidats i fomentar la col·laboració, contribuint a un ecosistema científic més viu i dinàmic.

És un pòdcast de proximitat que té la voluntat d'apropar continguts tècnics i complexos a la població general, especialment al públic jove. D'aquesta manera, temes profundament científics es presenten de manera accessible i rellevant per aquelles persones que volen entendre millor la crisi planetària, tot i la seva complexitat. Emès per Ràdio Tordera, una emissora local amb un fort arrelament a la comunitat i amb ambicions d'abast global, el programa aconsegueix apropar temes urgents i complexos a la població local.

En un context on la crisi climàtica i altres temes globals poden semblar distants de la quotidianitat, El dia abans del col·lapse fa l'esforç de convertir-los en qüestions properes i urgents. Aquesta proximitat facilita la comprensió i fomenta una major implicació de l'audiència, empoderant-la per prendre part activa en la solució d'una crisi que ens afecta a tots, independentment de la nostra ubicació.

En definitiva, El dia abans del col·lapse és una eina fonamental per a la conscienciació i l'acció davant de la crisi planetària.